

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

03 червня 2021 р.

Київ

№ 358-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу Виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 42678 (вх. № 1738-ПДД/1 від 10.09.2020), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 15.12.2020 № 05/360-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/96-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали Справи та подання з попередніми висновками від 11.05.2021 № 500-26.15/96-20-ДД/216-спр,

ВСТАНОВИВ:

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 42678 (вх. № 1738-ПДД/1 від 10.09.2020) Виконавчим комітетом Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 22.09.2020 № 500-29/05-12904 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію.
- (3) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 46119 (вх. № 1819-ПДД/1 від 27.10.2020) Виконавчим комітетом Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області надано відповідь на лист Комітету. Також надано додаткову інформацію листом від 26.10.2020 № 1813-ПДД/4.
- (4) За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 15.12.2020 № 05/360-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/96-20-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Антимонопольного комітету України від 15.12.2020 № 500-29/05-17210 надіслано копію зазначеного розпорядження на адресу Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області. На офіційному вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу. Відповідних

заперечень та зауважень щодо опублікованого повідомлення про надання державної допомоги до Комітету не надходило.

- (5) Листом від 26.02.2021 № 01-51/87 (вх. № 5-01/3567 від 17.03.2021) Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області надав додаткову інформацію.

1. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

1.1. Надавач підтримки

- (6) Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (39600, Полтавська обл., м. Кременчук, пл. Перемоги, 2, ідентифікаційний код юридичної особи 04057287).

1.2. Отримувач підтримки

- (7) Комунальне підприємство «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (далі – КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана») (39631, м. Кременчук, вул. Київська, 69, ідентифікаційний код юридичної особи 03328528).

1.3. Мета (ціль) підтримки

- (8) Метою (ціллю) підтримки є:
- сприяння окремим видам господарської діяльності;
 - розвиток та підвищення ефективності і надійності функціонування комунального транспорту у м. Кременчук;
 - створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським комунальним транспортом;
 - забезпечення стабільного функціонування і подальшого розвитку міського комунального транспорту.

1.4. Очікуваний результат

- (9) Очікуваним результатом є:
- збереження і розвиток електротранспортної інфраструктури та маршрутної мережі;
 - забезпечення комфортних та безпечних умов пересування пасажирів, зокрема осіб з інвалідністю та похилого віку.

1.5. Підстава для надання підтримки

- (10) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
(11) Закон України «Про міський електричний транспорт».
(12) Закон України «Про автомобільний транспорт».
(13) Програма розвитку та забезпечення діяльності комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я.Левітана», затверджена рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 22.12.2020 (далі – Програма).

1.6. Форма підтримки

- (14) Субсидії.
- (15) Капітальні трансферти.

1.7. Обсяг підтримки

- (16) Загальний обсяг підтримки – 565 121 650 грн.
З них:
2020 рік: 169 108 220 грн;
2021 рік: 191 124 210 грн;
2022 рік: 204 889 220 грн.

1.8. Тривалість підтримки

- (17) з 01.01.2020 по 31.12.2022.

2. УМОВИ НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

- (18) Відповідно до статуту КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана», затвердженого рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 26.01.2021 (в новій редакції) (далі – Статут), засновником та власником Підприємства є Кременчуцька міська територіальна громада в особі Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області.
- (19) Згідно з пунктом 3 Статуту предметом діяльності КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» є забезпечення потреб населення у пасажирських перевезеннях міським електротранспортом на території Кременчуцької міської територіальної громади з високою якістю та культурою обслуговування. Основним видом діяльності КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» є, зокрема, надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів автомобільним транспортом.
- (20) Державна допомога буде надаватись у вигляді субсидій та капітальних трансфертів на розвиток та функціонування електротранспорту та автомобільного транспорту, зокрема:
2020 рік – 169 108,22 тис. грн.
Електротранспорт:
субсидія – 124 549,27 тис. грн:
- дообладнання рухомого складу тролейбусів автономним рухом до 10 км – 2 000,00 тис. грн;
- заміна зношеного контактного дроту – 431,25 тис. грн;
- заміна зношених залізобетонних опор – 378,20 тис. грн;
- охорона депо (вул. Макаренка, 11/17) – 840,00 тис. грн;
- електроенергія – 20 401,92 тис. грн;
- заробітна плата – 61 567,42 тис. грн;
- єдиний соціальний видаток – 13 544,83 тис. грн;
- здійснення видатків на оплату зобов'язань з обслуговування кредиту міжнародної фінансової організації Європейський банк реконструкції та розвитку (далі – ЄБРР) – 17 006,25 тис. грн (відсоткова ставка кредиту);
- відшкодування втрат (збитків) за здійснення перевезень пасажирів у період карантину з 29.03.2020 – 8 029,40 тис. грн;

- інформаційна підтримка та популяризація комунального громадського транспорту (презентації, акції, екскурсії) – 350,00 тис. грн;

капітальні трансферти – 30 953,00 тис. грн:

- заміна зношених спецмашин для ремонту контактної мережі, техдопомога на лінії – 1 980,00 тис. грн;

- внески в статутний капітал (погашення тіла кредиту ЄБРР) – 28 973,00 тис. грн.

Автотранспорт:

субсидія – 12 905,95 тис. грн:

- заміна автогуми для автобусів – 228,64 тис. грн;

- техобслуговування автобусів – 535,41 тис. грн;

- техобслуговування двигунів автобусів – 449,66 тис. грн;

- пальне для автобусів – 5 799,64 тис. грн;

- заробітна плата – 4 830,00 тис. грн;

- єдиний соціальний видаток – 1 062,60 тис. грн;

капітальні трансферти – 700,00 тис. грн:

- придбання пересувних підйомників для автобусів – 700,00 тис. грн.

2021 рік – 191 124,21 тис. грн.

Електротранспорт:

субсидія – 137 367,34 тис. грн:

- дообладнання рухомого складу тролейбусів автономним рухом до 10 км – 2 200,00 тис. грн;

- заміна зношеного контактного дроту – 465,00 тис. грн;

- заміна зношених залізо-бетонних опор – 416,02 тис. грн;

- охорона депо (вул. Макаренка, 11/17) – 924,00 тис. грн;

- витрати для приведення території у відповідність до умов будівництва депо на правобережній частині міста – 600,00 тис. грн;

- електроенергія – 23 462,21 тис. грн;

- заробітна плата – 74 913,39 тис. грн;

- єдиний соціальний видаток – 16 480,95 тис. грн;

- здійснення видатків на оплату зобов'язань з обслуговування кредиту міжнародної фінансової організації ЄБРР – 16 455,77 тис. грн (відсоткова ставка кредиту);

- інформаційна підтримка та популяризація комунального громадського транспорту (презентації, акції, екскурсії) – 450,00 тис. грн;

- впровадження програми корпоративного розвитку підприємства – 1000,00 тис. грн (автоматизація управління процесами на підприємстві: бухгалтерського обліку, заробітної плати, охорони праці, тощо);

капітальні трансферти – 33 543,17 тис. грн:

- заміна зношених спецмашин для ремонту контактної мережі, техдопомога на лінії – 2 178,00 тис. грн;

- технічне переоснащення (модернізація) тягових підстанцій – 2 392,17 тис. грн;

- внески в статутний капітал – 28 973,00 тис. грн (погашення тіла кредиту ЄБРР).

Автотранспорт:

субсидія – 19 513,70 тис. грн:

- заміна автогуми для автобусів – 498,96 тис. грн;

- техобслуговування автобусів – 615,58 тис. грн;

- техобслуговування двигунів автобусів – 517,16 тис. грн;

- пальне для автобусів – 10 440,00 тис. грн;

- заробітна плата – 6 100,00 тис. грн;

- єдиний соціальний видаток – 1 342,00 тис. грн;

капітальні трансферти – 700,00 тис. грн:

- придбання пересувних підйомників для автобусів – 700,00 тис. грн.

2022 рік – 204 889,22 тис. грн.

Електротранспорт:

субсидія – 147 244,30 тис. грн:

- дообладнання рухомого складу тролейбусів автономним рухом до 10 км – 2 420,00 тис. грн;
 - заміна зношеного контактного дроту – 511,50 тис. грн;
 - заміна зношених залізо-бетонних опор – 457,62 тис. грн;
 - охорона депо (вул. Макаренка, 11/17) – 1 016,40 тис. грн;
 - електроенергія – 26 981,54 тис. грн;
 - заробітна плата – 81 914,73 тис. грн;
 - єдиний соціальний видаток – 18 021,24 тис. грн;
 - здійснення видатків на оплату зобов'язань з обслуговування кредиту міжнародної фінансової організації ЄБРР – 14 471,27 тис. грн (відсоткова ставка кредиту);
 - інформаційна підтримка та популяризація комунального громадського транспорту (презентації, акції, екскурсії) – 450,00 тис. грн;
 - впровадження програми корпоративного розвитку підприємства – 1 000,00 тис. грн (автоматизація управління процесами на підприємстві: бухгалтерського обліку, заробітної плати, охорони праці, тощо);
- капітальні трансферти – 34 779,86 тис. грн:
- заміна зношених спецмашин для ремонту контактної мережі, техдопомога на лінії – 2 395,80 тис. грн;
 - технічне переоснащення (модернізація) тягових підстанцій – 3 411,06 тис. грн;
 - внески в статутний капітал – 28 973,00 тис. грн (погашення тіла кредиту ЄБРР).

Автотранспорт:

субсидія – 22 865,06 тис. грн:

- заміна автогуми для автобусів – 585,45 тис. грн;
- техобслуговування автобусів – 677,13 тис. грн;
- техобслуговування двигунів автобусів – 568,88 тис. грн;
- паливо для автобусів – 12 249,60 тис. грн;
- заробітна плата – 7 200,00 тис. грн;
- єдиний соціальний видаток – 1 584,00 тис. грн.

- (21) Відповідно до інформації, що міститься в листі Виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 12.05.2021 № 01-34/4995 (вх. № 5-01/6666 від 19.05.2021) у 2020 році, а також у поточному році, кошти КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» відповідно до прийнятої Програми не виділялись.
- (22) Міський електричний транспорт є екологічно чистим видом транспорту, що є суттєвим та важливим для такого промислового міста як Кременчук. Місто займає перше місце за кількістю шкідливих викидів в атмосферне повітря у Полтавській області і є одним з найбільш забруднених міст України. Тому збереження екологічного виду транспорту, забезпечення сталого функціонування підприємства міського електротранспорту м. Кременчука є пріоритетом для міста.
- (23) КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» надає послуги з перевезення пасажирів міським електротранспортом відповідно до договорів № 9 від 28.12.2019 та № 7 від 31.12.2020.
- (24) Щорічно в середньому підприємство перевозить 25 млн осіб, з них 17 млн осіб (68%) - пільговики. Всі ці категорії громадян є малозахищеними і потребують особливої уваги з боку держави та органів місцевого самоврядування.

- (25) КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» обслуговує один автобусний маршрут № 25 «вул. Правобережна - ПАТ «Укртатнафта». Протяжність маршруту - 45 км, це найдовший міський автобусний маршрут на території міста. Маршрут є соціально значущим, так як з'єднує два береги річки Дніпро - правобережну і лівобережну частини міста. На правобережжі комунальний транспорт до березня поточного року був відсутній, що позбавляло можливості мешканців правобережного району міста доступної комфортної послуги з перевезення пасажирів, особливо соціально значущих пільгових перевезень, без обмежень.
- (26) КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» для перевезення пасажирів автомобільним транспортом було обрано за результатами конкурсу відповідно до рішення Виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Полтавської області від 13.03.2020 № 393. Між Виконавчим комітетом Кременчуцької міської ради Полтавської області та КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» укладено договір на виконання транспортних послуг щодо перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах міста Кременчука від 13.03.2020 № 1.
- (27) КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» у разі отримання державної підтримки буде проведено згідно із законодавством конкурсні торги через систему Prozorro з метою закупівлі товарів, робіт та послуг для потреб, на які виділяється державна підтримка.
- (28) КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» ведеться окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності. Надавачем надано Положення про облікову політику КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Щодо державної допомоги

- (29) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (30) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

3.2. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (31) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки (далі – ПЗЕІ).

- (32) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (33) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (34) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (35) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (36) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (37) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.

- (38) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично дорученого їм спеціального завдання.
- (39) Відповідно до Договору ЄС підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.
- (40) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (41) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № 280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (далі – критерії *Altmark*, Рішення у справі *Altmark*), умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію. Проте державне фінансування, призначене для надання міських, заміських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;
 - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (42) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/C 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.

- (43) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання публічних послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору ЄС. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.
- (44) Відповідно до пунктів 45 – 46 Повідомлення Комісії поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (45) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.
- (46) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
Пунктом 52 Повідомлення Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлене актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлене договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги;
характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.
- (47) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (48) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення Комісії методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (49) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (50) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням передбачено, що обґрунтований прибуток

визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.

- (51) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат, які поніс би типовий суб'єкт господарювання під час надання таких послуг.

Пунктом 75 Повідомлення Комісії передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

3.3. Вимоги (критерії допустимості) компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (52) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (з урахуванням змін, внесених Регламентом (ЄС) № 2016/2338) (далі – Регламент).

- (53) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю публічної послуги.

- (54) Статтею 1 Регламенту встановлено, що компетентні органи держав-членів покладають зобов'язання або укладають договори про надання публічних послуг, відшкодовують операторам публічних послуг понесені витрати та/або надають ексклюзивні права у відповідь на виконання зобов'язань з надання публічної послуги.

- (55) Відповідно до статті 2 Регламенту:

- договір на публічну послугу означає один або більше юридично обов'язкових актів, що підтверджують угоду між компетентним органом та оператором публічних послуг щодо доручення цьому оператору публічних послуг управління та експлуатації послуг громадського пасажирського транспорту, що підпадають під зобов'язання з надання публічних послуг; залежно від законодавства держави-члена, договір може також складатися з рішення, прийнятого компетентним органом у формі індивідуального законодавчого чи регуляторного акта, або містити умови, за яких компетентний орган сам надає послуги або доручає надання таких послуг внутрішньому оператору;
- загальне правило означає захід, який застосовується без дискримінації до всіх послуг громадського пасажирського транспорту одного типу в певній географічній області, за яку відповідає компетентний орган;
- компенсація за надання публічних послуг означає будь-яку вигоду, у тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано компетентним органом влади за

рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання публічних послуг або пов'язаних із періодом, у якому ці послуги надавалися;

- громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (56) Статтею 3 Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати публічні послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. Контракт про надання публічних послуг та загальні правила повинні визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (57) Пунктом 2 додатка до Регламенту передбачено, що компенсація не може перевищувати суму, що відповідає чистому фінансовому ефекту, еквівалентному загальному впливу, позитивному чи негативному, дотриманню зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу на витрати та дохід оператора, який надає такі послуги.
- (58) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання публічних послуг та загальні правила повинні містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо публічних послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - характер та ступінь наданих виключних прав у спосіб, що запобігає надмірній компенсації, зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (59) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничним чи іншим рейковим транспортом.
- (60) У разі потреби, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закупає ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, що випливають з певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.
- (61) Пунктом 2 статті 5 Регламенту передбачено, зокрема, що будь-який компетентний орган місцевої влади, що забезпечує надання публічних послуг, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту чи доручати надання

публічних послуг відокремленим підприємствам, щодо яких орган місцевої влади здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується наступне:

- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органу влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями чи індивідуальними управлінськими рішеннями;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь в тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (62) Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною із спільним ринком. Така компенсація звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108 (3) Договору про заснування Європейського Співтовариства.
- (63) Відповідно до Регламенту компенсація витрат підприємства, пов'язана з виконанням договору про надання послуг громадського транспорту, повинна розраховуватися відповідно до норм, встановлених у додатку до Регламенту.
- (64) Отже, беручи до уваги зобов'язання України, передбачені статтею 264 Угоди, положення Регламенту та додатково – рішення Європейського Суду від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, компенсація витрат суб'єкта господарювання є сумісною із наданням послуг загального економічного інтересу, якщо:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати публічні послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку. До витрат можуть бути віднесені, зокрема, фонд заробітної плати, вартість утримання та користування інфраструктурою, ремонт та обслуговування рухомого складу й обладнання, необхідного для функціонування інфраструктури послуг громадського транспорту, постійні витрати та вартість капіталу;
 - тривалість дії договору не перевищує 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту;
 - у разі укладення прямого договору між підконтрольним підприємством і органом місцевого самоврядування, підприємство не бере участі в конкурентних процедурах для укладення договорів на надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.

4. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

4.1. Віднесення послуг громадського транспорту до ПЗЕІ

- (65) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:
- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
 - не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (66) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди, наведено в додатку XXIII до глави 10 Угоди. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.
- (67) Відповідно до статті 1 Закону України «Про транспорт» розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до державних цільових програм з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу і забезпечується державою.
- (68) Відповідно до статті 1 Закону України «Про міський електричний транспорт»:
- міський електротранспорт – складова частина єдиної транспортної системи, призначена для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів;
 - тариф – вартісна величина плати за разовий проїзд одного пасажирів або перевезення одного місця багажу міським електричним транспортом у межах установленої відстані (зони) або строку.
- (69) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про міський електричний транспорт» основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітену, швидкісним трамваєм – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).
- (70) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:
- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
 - пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;
 - створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
 - безбиткової роботи перевізників.
- (71) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, забезпечують реалізацію державної політики у сфері міського електричного транспорту, розробляють регіональні та місцеві програми його розвитку і забезпечують їх виконання, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку,

вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.

- (72) Згідно зі статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт» відносини замовників з перевізниками регулюються згідно із законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг. У договорі про організацію транспортних послуг визначаються обсяги і якість транспортних послуг за маршрутами (лініями) згідно з розкладом руху, вартість перевезення пасажирів, обов'язки та права сторін, порядок та строки проведення розрахунків, інші умови надання транспортних послуг.
- (73) Національною транспортною стратегією України на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430-р, передбачено впровадження економічних та інших заходів стимулювання використання в містах екологічно більш чистих видів транспорту, зокрема електромобілів, міського електричного транспорту – метрополітенів, трамваїв, тролейбусів, електробусів, а також велосипедного (систем громадського прокату велосипедів) транспорту.
- (74) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (75) Відповідно до статті 17 Закону України «Про міський електричний транспорт» оновлення рухомого складу, а також інших об'єктів міського електричного транспорту проводиться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел.
- (76) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» забезпечення організації пасажирських перевезень на міських автобусних маршрутах загального користування покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту. Відповідно до вимог цього Закону відносини між органами місцевого самоврядування та перевізниками мають договірний характер.
- (77) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про автомобільний транспорт» тарифна політика на автомобільному транспорті має задовольняти підприємницький інтерес, забезпечувати розвиток автомобільного транспорту, стимулювати впровадження новітніх технологій перевезень, застосування сучасних типів транспортних засобів, а також сприяти вирішенню таких завдань:
- збільшення можливостей суб'єктів господарювання щодо забезпечення потреб споживачів у послугах, залучення інвестицій у розвиток автомобільного транспорту та досягнення сталих економічних умов роботи;
 - стимулювання конкуренції та появи нових суб'єктів господарювання, які належать до автомобільного транспорту;
 - забезпечення балансу між платоспроможним попитом на послуги та обсягом витрат на їх надання;
 - забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.

- (78) Відповідно до статті 11 Закону України «Про автомобільний транспорт» надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб. Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства.
- (79) Згідно зі статтею 15 Закону України «Про автомобільний транспорт» розвиток автомобільного транспорту забезпечується підтримкою органів державної влади шляхом створення умов для:
- надання соціально значущих послуг такого транспорту;
 - придбання транспортних засобів та засобів їх технічного обслуговування і ремонту;
 - стимулювання розвитку ринку відповідних послуг.
- (80) Згідно з пунктом 3 Статуту предметом діяльності КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» є забезпечення потреб населення у пасажирських перевезеннях міським електротранспортом на території м. Кременчука з високою якістю та культурою обслуговування. Основним видом діяльності КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» є, зокрема, надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів автомобільним транспортом.
- (81) Враховуючи викладене, з урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом та автотранспортом, пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.
- (82) Отже, надання підтримки КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» у формі субсидій та капітальних трансфертів на створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським авто- та електротранспортом, містить ознаки компенсації витрат, які пов'язані з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

4.2. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

- (83) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (84) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:
- *суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.*
- Зобов'язання КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені, зокрема, Договором на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 9 від 28.12.2019, Договором на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 7 від 31.12.2020 та

Договором на виконання транспортних послуг щодо перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах міста Кременчука від 13.03.2020 № 1.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*

Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області не надав інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.*

Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області не надав підтвердних документів, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.*

КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» для перевезення пасажирів автомобільним транспортом було обрано за результатами конкурсу, проте Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області не надав інформації щодо аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання (отримувача).

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (85) Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсацію на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом, що вона є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Так, відсутній опис механізму визначення компенсації та параметрів для розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.
- (86) Враховуючи викладене, чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно не дотримано.
- (87) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ у формі субсидій та капітальних трансфертів КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» на створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським авто- та електротранспортом, не може вважатися компенсацією

обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону, що не є державною допомогою.

4.3. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

4.3.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (88) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (89) Отже, КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана», якому надається підтримка у формі субсидій та капітальних трансфертів на створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4.3.2. Надання підтримки за рахунок місцевих ресурсів

- (90) Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси – рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (91) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів.
- (92) Отже, надання підтримки КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» у формі субсидій та капітальних трансфертів на створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету міста Кременчук, тобто за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4.3.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (93) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору ЄС перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. Разом із цим будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 69 Повідомлення Комісії).

- (94) Повідомлена підтримка КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» спрямована на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, зокрема, на заміну зношеного контактного дроту, заміну автогуми для автобусів, техобслуговування двигунів автобусів, автобусів та придбання паливно-мастильних матеріалів, заробітну плату, електроенергію тощо.
- (95) Надання компенсації одному суб'єкту господарювання є вибірковою та встановлює для нього перевагу серед інших суб'єктів господарювання, що працюють на ринку надання послуг із перевезень пасажирів у місті Кременчук.
- (96) КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» за отримання державної підтримки у формі субсидій та капітальних трансфертів набуває переваг, що недоступні іншим суб'єктам господарювання у звичайних ринкових умовах.
- (97) Отже, державна підтримка КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» у формі субсидій та капітальних трансфертів щодо створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, зокрема, на заміну зношеного контактного дроту, заміну автогуми для автобусів, техобслуговування двигунів автобусів, автобусів та придбання паливно-мастильних матеріалів, заробітну плату, електроенергію тощо є вибірковою та встановлює для нього перевагу серед інших суб'єктів господарювання, що працюють на ринку надання послуг з перевезень пасажирів у місті Кременчук.

4.3.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (98) Ринок перевезення пасажирів є конкурентним. Відповідно до інформації, що міститься в Повідомленні, КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» не є єдиним суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність на ринку послуг з перевезення пасажирів.
- (99) Враховуючи, що на ринку послуг з перевезення пасажирів у місті Кременчук крім КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана», здійснюють свою господарську діяльність й інші суб'єкти господарювання, повідомлена державна підтримка надає КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» переваги, які покращують конкурентну позицію цього суб'єкта господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.
- (100) Отже, надання державної підтримки КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» у формі субсидій та капітальних трансфертів щодо створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, зокрема, на заміну зношеного контактного дроту, заміну автогуми для автобусів, техобслуговування двигунів автобусів, автобусів та придбання паливно-мастильних матеріалів, заробітну плату, електроенергію тощо, спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

4.3.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (101) Повідомлена державна підтримка, яка надається КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» у формі субсидій та капітальних трансфертів щодо створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським

автомобільним та електричним транспортом, зокрема, на заміну зношеного контактного дроту, заміну автогуми для автобусів, техобслуговування двигунів автобусів, автобусів та придбання паливно-мастильних матеріалів, заробітну плату, електроенергію тощо, створює переваги для підприємства, що недоступні іншим суб'єктам господарювання у звичайних ринкових умовах, та спотворює або загрожує спотворенню економічної конкуренції, тому, як наслідок, є державною допомогою у розумінні Закону.

4.4. Оцінка допустимості державної допомоги

- (102) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (103) З урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом, пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної допомоги та є послугами загального економічного інтересу, і така державна допомога може бути визнана допустимою відповідно до частини першої статті 6 Закону.
- (104) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент.
- (105) *Відповідно до статті 1 Регламенту компетентні органи держав-членів покладають зобов'язання або укладають договори про надання публічних послуг, відшикодовують операторам публічних послуг понесені витрати та/або надають ексклюзивні права у відповідь на виконання зобов'язань з надання публічної послуги.*
- (106) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення беззбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (107) Відповідно до статті 11 Закону України «Про автомобільний транспорт» надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб. Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства
- (108) Зобов'язання КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені, зокрема, Договором на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 9 від 28.12.2019, Договором на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 7 від 31.12.2020 та

Договором на виконання транспортних послуг щодо перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах міста Кременчука від 13.03.2020 № 1.

Отже, вимогу критерію дотримано.

- (109) *Статтею 3 Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати публічні послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації.*
- (110) *Пунктом 2 додатка до Регламенту передбачено, що компенсація не може перевищувати суму, що відповідає чистому фінансовому ефекту, еквівалентному загальному впливу, позитивному чи негативному, дотриманню зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу на витрати та дохід оператора, який надає такі послуги.*
- (111) Надавач не надав інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація, водночас відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (112) *Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання публічних послуг та загальні правила повинні містити:*
- *чітко визначені зобов'язання щодо публічних послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;*
 - *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;*
 - *характер та ступінь наданих виключних прав у спосіб, що запобігає надмірній компенсації, зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку;*
 - *механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.*
- (113) Зобов'язання КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені, зокрема, Договором на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 9 від 28.12.2019, Договором на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 7 від 31.12.2020 та Договором на виконання транспортних послуг щодо перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах міста Кременчука від 13.03.2020 № 1.
- (114) Проте Повідомленням передбачено підтримку строком на 2020 – 2022 роки, а Договір на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 9 від 28.12.2019 укладений лише на 2020 рік, Договір на надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом № 7 від 31.12.2020 укладений лише на 2021 рік.

(115) Тому зобов'язання КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» з обслуговування населення на 2022 рік не встановлені та не визначені, що не відповідає умовам критерію.

Отже, вимогу критерію дотримано частково.

(116) *Компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту. При вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органу влади в керівних або наглядових органах, право власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями чи індивідуальними управлінськими рішеннями, відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту.*

(117) Відповідно до Статуту КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» засновником та власником Підприємства є Кременчуцька міська територіальна громада в особі Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області.

(118) Згідно з пунктом 3 Статуту предметом діяльності КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» є забезпечення потреб населення у пасажирських перевезеннях міським електротранспортом на території Кременчуцької міської територіальної громади з високою якістю та культурою обслуговування. Основним видом діяльності КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» є, зокрема, надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів автомобільним транспортом.

(119) Відповідно до підпункту 4.2 пункту 4 Статуту майно КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» перебуває у комунальній власності Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області та закріплено за ним на праві господарського відання, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.

Отже, вимогу критерію дотримано.

(120) *Відповідно до вимог пункту 5 додатка до Регламенту для підвищення прозорості та уникнення перехресного субсидіювання, коли суб'єкт господарювання не тільки здійснює перевезення пасажирів громадським транспортом, але й займається іншими видами діяльності, рахунки щодо надання послуг з перевезення пасажирів повинні бути відокремлені.*

(121) Для виконання Програми і заходів, які реалізуються за рахунок міського бюджету, бюджетні асигнування надаються розпорядником бюджетних коштів, який відповідно здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень та оцінку ефективності бюджетних програм, забезпечуючи ефективно, результативно і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

(122) Відповідно до Бюджетного кодексу України розпорядник бюджетних коштів здійснює перевірку їх використання на цілі, що відповідають бюджетним призначенням, напрямам використання бюджетних коштів, визначених у паспортах бюджетної програми та бюджетним асигнуванням розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів.

- (123) КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» ведеться окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності. Надавачем надано Положення про облікову політику КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана».

Отже, вимогу критерію дотримано.

- (124) *Враховуючи вимогу частини четвертої статті 263 Угоди, а також пункт 1 додатка до Регламенту, розрахунок компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, повинен розраховуватись відповідно до Методики згідно з вимогами додатка до Регламенту.*

- (125) Оскільки у Надавача відсутній механізм компенсації та параметри для визначення компенсації, уникнення й відшкодування будь-якої можливої надмірної компенсації у відповідному нормативно-правовому та/або розпорядчому акті, така компенсація не може бути належним чином розрахована й перевірена.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (126) Отже, вимоги та норми Регламенту дотримано не в повному обсязі.

- (127) Враховуючи викладене, державна допомога у формі субсидій та капітальних трансфертів щодо створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, зокрема, на заміну зношеного контактного дроту, заміну автогуми для автобусів, техобслуговування двигунів автобусів, автобусів та придбання паливно-мастильних матеріалів, заробітну плату, електроенергію тощо, що виділяється на підставі Програми розвитку та забезпечення діяльності комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я.Левітана», затвердженої рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 22.12.2020 КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» на період з 01.01.2020 по 31.12.2022 у сумі 565 121 650 грн, є **допустимою для конкуренції** відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», за умови виконання Виконавчим комітетом Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області таких зобов'язань:

1. Розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт (Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про публічні послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами), в якому повинні бути чітко визначені:

- параметри, на підставі яких розраховується та переглядається компенсація за надання послуг із перевезення пасажирів громадським транспортом, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;

- заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації.

2. Укладення договору між Виконавчим комітетом Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області та КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» (у частині перевезень пасажирів електротранспортом) про організацію надання транспортних

послуг із перевезень пасажирів електричним транспортом на підставі Закону України «Про міський електричний транспорт», Статуту КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» та Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року, в якому чітко будуть визначені, зокрема:

- 1) зобов'язання КП «КТУ ім. Л.Я. Левітана» (у частині перевезень пасажирів електротранспортом) щодо надання послуг із перевезення пасажирів громадським електротранспортом;
- 2) термін дії договору.

(128) Разом з цим Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області зобов'язаний:

1) з метою запобігання неналежного використання державної допомоги наприкінці кожного року надання державної допомоги, але не пізніше ніж до 31 грудня поточного року надавати Уповноваженому органу інформацію про здійснені заходи з моніторингу та контролю фактичного використання державної допомоги, визначеної в цьому рішенні;

2) після закінчення терміну дії програми, яка є підставою для надання державної допомоги, надати Уповноваженому органу інформацію про всю фактично надану державну допомогу, визначену в цьому рішенні.

Цей пункт є обов'язковим для виконання.

(129) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

(130) На подання з попередніми висновками у справі від 11.05.2021 № 500-26.15/96-20-ДД/216-спр, надіслане Комітетом листом від 11.05.2021 № 500-29/05-7128, Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області листом в від 12.05.2021 № 01-34/4995 (вх. № 5-01/6666 від 19.05.2021) надав зауваження та пропозиції, зокрема, Надавач повідомив що:

- рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 26 січня 2021 року «Про внесення змін до найменування та затвердження Статуту комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області в новій редакції» змінено повне найменування підприємства (копію Статуту було надано);

- інформація щодо обсягу державної допомоги та витрат, які покриваються державною допомогою, яку було зазначено в листі Виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 26.02.2021 № 01-51/87 (вх. № 5-01/3567 від 17.03.2021), та яка була зазначена у поданні з попередніми висновками у справі від 11.05.2021 № 500-26.15/96-20-ДД/216-спр, стосувалася виключно змін, які відбулися при затвердженні «Програми розвитку та забезпечення діяльності комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я.Левітана» на 2020-2022 роки». Тому при підготовці рішення Надавач просить врахувати загальні видатки, які покриваються державною допомогою відповідно до прийнятої Програми (копію Програми було надано).

Вищезазначене було враховано в рішенні.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 1 розділу IX Порядку розгляду справ про державну допомогу

суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна підтримка комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області у формі субсидій та капітальних трансфертів щодо створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, зокрема, на заміну зношеного контактного дроту, заміну автогуми для автобусів, техобслуговування двигунів автобусів, автобусів та придбання паливно-мастильних матеріалів, заробітну плату, електроенергію тощо, що виділяється на підставі Програми розвитку та забезпечення діяльності комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області, затвердженої рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 22.12.2020, на період з 01.01.2020 по 31.12.2022 у сумі 565 121 650 (п'ятсот шістдесят п'ять мільйонів сто двадцять одна тисяча шістсот п'ятдесят) гривень, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області у формі субсидій та капітальних трансфертів щодо створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським автомобільним та електричним транспортом, зокрема, на заміну зношеного контактного дроту, заміну автогуми для автобусів, техобслуговування двигунів автобусів, автобусів та придбання паливно-мастильних матеріалів, заробітну плату, електроенергію тощо, що виділяється на підставі Програми розвитку та забезпечення діяльності комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області, затвердженої рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 22.12.2020, на період з 01.01.2020 по 31.12.2022 у сумі 565 121 650 (п'ятсот шістдесят п'ять мільйонів сто двадцять одна тисяча шістсот п'ятдесят) гривень, є **допустимою відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» за умови виконання** Виконавчим комітетом Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області таких зобов'язань:

2.1. розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт (Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про публічні послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами), в якому повинні бути чітко визначені:

- параметри, на підставі яких розраховується та переглядається компенсація за надання послуг із перевезення пасажирів громадським транспортом, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім

того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;

- заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації.

2.2. укладення договору між Виконавчим комітетом Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області та комунальним підприємством «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (у частині перевезень пасажирів електротранспортом) про організацію надання транспортних послуг із перевезень пасажирів електричним транспортом на підставі Закону України «Про міський електричний транспорт», Статуту комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області та Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року, в якому чітко будуть визначені, зокрема:

1) зобов'язання комунального підприємства «Кременчуцьке тролейбусне управління імені Л.Я. Левітана» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (у частині перевезень пасажирів електротранспортом) щодо надання послуг із перевезення пасажирів громадським електротранспортом;

2) термін дії договору.

3. Надавач державної допомоги зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань, викладених у пункті 2 резолютивної частини рішення, протягом року з дня прийняття рішення.

Голова Комітету

О. ПІЩАНСЬКА